

njegovega trpljenja in kako se norčuje iz naprednega učiteljsstva, ki se pripravlja do skrajnih korakov, da se otme iz pogube!

Da, k propagandi dejanja kličemo svoje tovariše! Kličemo učiteljsstvu z glasnim povdarkom, da je došel konec njegovega hlapčevanja, da je treba neizprosna, odločnega zahtevanja: Dajte nam kruha! Ako bo vsak duhovnik deležen izboljšanja duhovniških plač — vsak duhovnik, dober in slab! — ne sme nihče in nikoli več delati razlike med dobrim in slabim učiteljem, to pa zlasti še zato ne, ker velja tam, odkoder prihaja to razlikovanje, dobro za slabo in slabo za dobro. Vsak učitelj je človek, vsak človek pa ima pravico do življenja in dolžnost do dela. Ako pa mu delo ne daje sredstev za življenje, je to znamenje žalostnih razmer in krivičnega, trinoškega sistema. Da pade izkoriščanje in zavlada pravica, se morajo združiti vsi napredni elementi, pred vsem učiteljsstvo samo. V teptancu se prelije resignacija v resolutnost in brezobzirnost. V učiteljsstvu se je že, in zato naj pride, kar mora priti!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca ročnika 1905 K 87.273-26.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Spominski list

(Glas iz Istre).

S posebnim zanimanjem smo čitali v letošnjem »Potopniku« kakor tudi v »Učit. Tovarišu« g. ravnatelja Schreinerja spis »Spominski list«. Povsem se strinjamo z lepim pomenom in namenom, ki naj ga ima. »Spom. list« za šol. mladino, ko ostavlja ob svojem 14. letu za vselej učilnico. Res, da prejme vsak šolski otrok pri svojem odhodu odpustnico; a kaj privlačnega ta za šolsko dečo pač nima, dasi je zanjo brezdvomno neizmerne važnosti.

Zato je bila povsem srečna misel, da so sklenili izdati »Spom. list«. Nekaj pa imajo ti »Spominski listi« na sebi, česar mnogi tovariši, gotovo ne odobravajo. —

Pri sklepu »Spom. lista« je prostor za podpise. No, seveda brez katehetovega podpisa ne sme biti! »Kaj pa je tebe treba bilo!« Stvar je nevidezno malenkostna, a vkljub temu načelne važnosti. Znano je, kako zahajajo gospoda »katehete« v šolo k pouku! Vera peša, pravijo. Gotovo pa saj tudi mora pešati, če bodo naši gospodje (izjeme so tudi!) skrbeli za vse kaj drugega bolj kot za šolo. Jasno je, da imenovani duhovniki kot katehete v pravem pomenu besede ne eksistujejo. Duhovnik, ki si sicer lasti pravico do pouka krščanskega nauka, a prihaja le parkrat na semester v šolo, duhovnik, ki razdere pri učencih to, kar je učitelj v prejšnjih urah sezidal s trudom, tak duhovnik ni in ni katehet, najsi ga dekretirajo vsi škofjel Prosimo! Splošno je znana gorečnost in ljubezen, ki jo goji politikujoča duhovščina do šole in učiteljsva! Politikujoč du-

hovnik — pa šola! Kaka ironija! Torej čemu katehetov podpis na »Spom. listu?!« Ta ne sodi sem, pa naj že reče kdo, kar hoče!

Tudi smatramo pod svojo častjo, klanjati se kakemu nevrednemu katehetu ter ga prositi milostnega podpisa. Sicer pa nam kakšen tak preobjestnež prav lahko zabrusi v obraz: »Tega nisem dolžan podpisati!« no, pa saj se razumemo!

Povedali smo svoje mnenje. Morda ga bodo uvaževali pri »Slovenski Šolski Matici«. Pomisljijo naj, da je »Slov. Šolska Matica« društvo, ki naj deluje le v povzdigo šolstva, torej mora računati samo z dejstvi in faktorji, ki jih družijo ozke vezi s šolstvom. Tistim, ki rujejo proti šoli in učiteljsstvu, pa ne dovoljujemo nobenih poklonov! — n —

Učiteljsstvo in ljudska izobrazba.

Poroča Anton Merviö, učitelj v Povirju.

(Konec)

Seveda nima vse to ničesar opraviti z omiko našega naroda, toda tudi sem moramo obrniti svoj pogled, da lažje presodimo, kako težko delo čaka učitelja v sedanji dobi.

Čez nekaj časa pošlje prej imenovani svetec priporočilo za opazovanje prirode, posebno potresov, seveda ne onih, ki potresajo učiteljsstvu mošnjček in želodec. Seismograf, jako lep naslov je to. Druge okrožnice priporočajo varstvo vlakov pred kamenjem mladine, otroci ne smejo trgati hlač nikjer drugje kakor le v šoli, to je tudi v oskrbi učiteljevi, ki ne sme pustiti otrokom plezati, drsati se itd. Cel orožnik brez dohodkov seveda! To je menda tista »unmittelbare Aufsicht« z učiteljsišč. S tem pa ni še nikakor napolnjena statistika vseh častnih opravil, ki jih naj opravlja po mnenju izvestnih krogov učitelj. Vsak dan bi moral imeti gotovo 72 ur, da bi opravil vse te službe in opravila po pridpisanih receptih. Več ur na dan pouk; iz šole prišedši priprave za prihodnji dan, uradni dopisi in ukazi, lastna izobrazba in popravljanje vaj ter nalog, menim, da je dovolj dela. Če ujame morda borne pol ure za majhen izprehod, če si prikrajša eno navedenih točk — tisti časek naj si pa kvari pljuča z narodno prosveto. Tam naj pri govorih izkašlja zadnje košček pluč in leže v prezgodnji grob, kakor jih je že premnogo. S čim naj skrbi za zdravje, s čim naj si izboljša stanje, ko nima niti za najpotrebnejše, posebno če je obdarjen z otroki. Kako naj deluje tak trpin še posebej za narod, ko mora tako žrtvovati svoje življenje in zdravje drugim za nezatno plačilo v šoli. Pa mu še natvezijo novih opravil na glavo, ki so zgolj formalitete brez jedra in koristi. To je že infamno, kar uganja z učiteljsvom skoro vsak birokrat, vsa inteligenca ter prosto ljudstvo. S čim naj kupi učitelj vse knjige, ki mu jih priporočajo v nadaljno izobrazbo? Kako naj se pripravlja za narodno delovanje zunaj šole, ko bi imel za potrebo tajnika, da zadosti le predpisanim dolžnostim in zahtevam, ki jih stavijo do teh zastopnikov omike po vaseh.

Namesto da uče na učiteljsišču toliko nepotrebne specialne v glasbi, naj bi rajše učili kandidate stenografije, kar bi jim bolj koristilo kakor tisto prisiljeno strganje po raznih godalih. Kruha najprej učiteljsstvu, potem se bomo šele menili s omiki i dr.

Toda kamor se ozremo, povsod vidimo isto. Inteligenca, blagoslovljena in laična, je menda za to na svetu, da zbija šale z ubogo učiteljsko paro. Ljudstvo, ki ima vedno dovolj denarja za razne cerkvene reči, postane v mnogih krajih kar divje, če čuje, da zahtevajo učitelji poboljška.*) Sicer jih je

*) To je sad klerikalnega hujskanja!